

1. møde.

Tirsdag den 6. oktober 1959 kl. 12.

Aldersformanden (Jensen-Broby): Som det medlem, der længst har haft sæde i tinget, påhviler det ifølge forretningsordenen mig at lede valget af tingets præsidium.

Der er til dette valg gjort indstilling fra følgende grupper: socialdemokratiet med 70 medlemmer, venstre med 46 medlemmer, det konservative folkeparti med 30 medlemmer, det radikale venstre med 14 medlemmer og Danmarks retsforbund med 9 medlemmer.

I henhold til gruppernes indstilling er

valgt til formand *Gustav Pedersen*, til første næstformand *Marius Buhl*, til anden næstformand *Ole Bjørn Kraft*, til tredje næstformand *Aage Fogh* og til fjerde næstformand *Niels Andersen*.

Jeg beder den højtærede formand om at indtage formandspladsen.

Formanden (Gustav Pedersen): Jeg takker for valget. Jeg skal gøre mit yderste for at udfylde mit hverv på god måde.

I henhold til forretningsordenen skal der i dette møde vælges 4 tingsekretærer. Hertil har grupperne udpeget: *Horn, Peter Larsen, Poul Thomsen* og *Helge Larsen*.

Jeg giver herefter ordet til den højtærede statsminister, for at han kan afgive den i grundlovens § 38 omhandlede redegørelse for rigets almindelige stilling og de af regeringen påtænkte foranstaltninger.

Statsministeren (H. C. Hansen): I henhold til grundloven påhviler det statsministeren i dette første møde i det nye folketingssår at give en redegørelse for rigets almindelige stilling og for de foranstaltninger, som regeringen påtænker at søge gennemført i den kommende tid.

Begivenhederne ude i verden danner på mangfoldige områder baggrund for vort hjemlige virke, og jeg skal indlede med en omtale af de udenrigspolitiske forhold og af Danmarks stilling i det internationale samarbejde.

Regeringen hilste med tilfredshed, at der i maj måned i Genève blev påbegyndt forhandlinger mellem fire stormagters udenrigsministre og med tilstedeværelse af tyske repræsentanter om betydningsfulde politiske problemer. Vi så heri et nyt forsøg på at skabe tilnærmelse mellem stormagtsgrupperne. Selv om de fire udenrigsministres drøftelser ikke umiddelbart førte til et positivt resultat, lykkedes det dog på visse punkter at nærme parternes synspunkter til hverandre. Inden Genævemødets afslutning fremkom meddelelsen om direkte kontakt mellem Amerikas Forenede Staters og Sovjetunionens stats- og regeringschefer. Regeringen ser i disse drøftelser et bevis på vilje til at fortsætte ad forhandlingens vej, og det er regeringens håb, at tanken om et møde på højeste plan kan blive virkeliggjort.

Et yderligere tegn på denne vilje ser vi i den kendsgerning, at det er lykkedes at etablere et grundlag for at genoptage behandlingen af det almindelige nedrustningsspørgs-

mål under sådanne former, at De Forenede Nationers særlige ansvar bibeholdes. Samtidig synes drøftelserne med det formål at nå frem til en aftale om en indstilling af forsøg med atomvåben at gøre fremskridt. En sådan aftale ville være et værdifuldt skridt henimod en mere omfattende nedrustning.

Danmarks medlemskab af De Forenede Nationer og af Den nordatlantiske Traktats Organisation er fortsat grundpillerne i vor udenrigspolitik. Vi vil inden for disse og andre internationale organisationer støtte alle bestræbelser, der sigter på en mindskelse af spændingen i verden.

Regeringen lægger den største vægt på, at samarbejdet inden for De Forenede Nationer udvikles videre, og vil altid tilstræbe en styrkelse af FN's stilling som fredsbevarende faktor i verdenspolitikken.

Inden for NATO vil vi deltage i samarbejdet efter de hidtidige retningslinjer og yde vort bidrag til løsning af de fælles opgaver og til styrkelse af sammenholdet mellem medlemslandene.

Regeringen vil fortsat bidrage til De Forenede Nationers internationale beredskabsstyrke i det nære østen. Mandskabet vil som hidtil blive udtaget på basis af frivillighed. Danske officerer er stadig tilknyttet De Forenede Nationers våbenstilstandskommission i Palæstina.

Danmark vil i det kommende forår deltage i De Forenede Nationers 2. konference i Genève om retsordenen på havet. Det er regeringens håb, at det på denne konference vil lykkes at tilvejebringe en international ordning af spørgsmålene om søterritoriets udstrækning og om fiskerigrænser. Regeringen vil på konferencen tilstræbe at nå frem til en ordning, som tilfredsstiller berettigede danske — herunder færøske og grønlandske — interesser, og som samtidig har mulighed for at vinde international anerkendelse. Det særlige spørgsmål om fiskeriterritoriet ved Færøerne har fundet sin midlertidige løsning ved en noteveksling med Storbritannien af 27. april 1959.

Danmark vil fortsætte sin aktive deltagelse i det mellemfolkelige samarbejde på det sociale, videnskabelige og kulturelle område. Regeringen vil støtte de bestræbelser, der i tilknytning til Europarådets virksomhed udfoldes med henblik på at hidføre en forenkling af det politiske og økonomiske samarbejde i Europa.

Danmark deltager aktivt i det internationale atomsamarbejde såvel inden for De Forenede Nationer som i Organisationen for europæisk økonomisk Samarbejde.

Regeringen lægger stor vægt på at deltage i arbejdet med at hjælpe de teknisk og økonomisk tilbageslående lande. I overensstemmelse med målsætningerne i De Forenede Nationers pagt vil regeringen yde aktiv støtte til de internationale forsøg på at hæve levestandarden i disse lande. Med dette mål for øje vil regeringen også fremefter medvirke til gennemførelsen af De Forenede Nationers udvidede program for teknisk bistand og yde støtte til De Forenede Nationers specialfond, som særlig har investeringsfremmende formål for øje. Ligesom tidligere vil en del af det danske bidrag blive anvendt til undervisningsformål her i landet og til særlige danske undervisningsprojekter uden for Danmark.

Den danske stat yder pengebidrag til den humanitære hjælpevirksomhed, der udøves inden for De Forenede Nationer, til Den mellemstatlige Komité for europæisk Ind- og Udvandring samt til Den internationale Røde Kors Komité. Der er givet yderligere et antal syge og svagelige flygtninge med pårørende varigt ophold her i landet, og det er tanken nu i verdensflygtningeåret at søge bevilget en særlig støtte til bestræbelserne for at få

flygtninge, der har tilbragt en længere årrække i flygtningelejre, anbragt under betryggende forhold uden for lejrene.

Regeringen har med tilfredshed fulgt den rolige udvikling i grænselandet. Regeringen værdsætter den trofasthed over for Danmark, som de dansksindede i Sydslesvig — ikke mindst ungdommen — udviser, og vil som hidtil støtte det kulturelle arbejde inden for det danske mindretal.

Såvel fra et europæisk som fra et dansk synspunkt må det beklages, at forhandlingerne om en bred europæisk markedsdannelse blev afbrudt i slutningen af 1958. Da der derefter indledtes forhandlinger om oprettelse af et frihandelsområde mellem England, Norge, Portugal, Schweiz, Sverige og Østrig, deltog Danmark heri.

Regeringen førte samtidig handelspolitiske forhandlinger af betydning for det danske landbrug, og efter at sagen havde været genstand for behandling i folketinget, blev der fra dansk side på ministermødet i Saltsjöbaden den 20. og 21. juli givet principiel tilslutning til planen om oprettelse af en europæisk frihandelssammenslutning. Et traktatudkast er under forhandling og ventes at foreligge om nogle uger. Regeringen lægger vægt på den trufne aftale om, at Finland — som medlem af den nordiske gruppe — har lejlighed til nærmere at følge dette arbejde.

Under forhandlingerne søger regeringen opnået, at traktaten udformes på en sådan måde, at også dansk erhvervsliv kan drage nytte af det større marked og opnå tilfredsstillende vilkår under den skærpede konkurrence, der vil følge af Danmarks deltagelse i denne frihandelssammenslutning.

Såfremt Norges, Sveriges og Danmarks tilslutning til denne markedsdannelse endeligt vedtages, vil forudsætningerne for oprettelse af en nordisk toldunion i den forbedrede skikkelse i betydelig grad være ændret, idet en frigørelse af handelen mellem Norge, Sverige og Danmark vil ske i løbet af de kommende 10 år allerede i kraft af de for frihandelssammenslutningen gældende bestemmelser.

Det vil på denne baggrund være nødvendigt at fastlægge nye retningslinjer for det fremtidige nordiske økonomiske samarbejde. Det nordiske statsministermøde i Kungälv drøftede spørgsmål i denne sammenhæng, og regeringerne agter herefter i forståelse med Nordisk Råds økonomiske udvalg ved rådets forestående session i Stockholm at forelægge forslag om formerne for et nært økonomisk samarbejde i den kommende tid.

I denne forbindelse skal fremhæves, at den danske, den norske og den svenske regering under forhandlingerne i Saltsjöbaden afgav en fælles erklæring om, at de nordiske lande, herunder også Finland, er besluttet på at fortsætte deres arbejde vedrørende indbyrdes økonomisk samarbejde og dettes tilpasning til de nye vilkår.

Regeringen vil fortsat se det som en hovedopgave at virke for tilvejebringelse af en europæisk økonomisk sammenslutning omfattende flest muligt OEEC-lande med henblik på en yderligere frigørelse af samhandelen. Under forhandlingerne mellem de syv lande tilstræber regeringen sådanne beslutninger, som kan bidrage til at udjævne bestående modsætninger og lette en snarlig genoptagelse af forhandlingerne om en bred europæisk løsning og fremme en fortsat nær kontakt med Romtraktatens lande og disses institutioner.

Mulighederne for samhandelen med den øvrige verden vil også blive søgt udbygget. Frigørelsen af importen fra dollarområdet vil blive videreført. Bestræbelserne for en udvidelse af samhandelen også med lande, der ikke er medlemmer af den internationale told- og handelsoverenskomst, GATT, agtes fortsat, for Sovjetunionens og andre østeuropæiske

landes vedkommende på grundlag af de i årets løb afsluttede vareudvekslings- og betalingsaftaler.

Regeringen vil fortsætte samarbejdet med en række europæiske lande for på søfartens område at modarbejde forskelsbehandling og andre beskyttelsesforanstaltninger, der udgør en alvorlig trussel mod skibsfartens og havenes frihed.

I forening med Norge og Sverige vil regeringen søge at modvirke de restriktive tendenser, der i tiltagende grad vanskeliggør en liberalisering af den internationale lufttrafik. Der vil i nær fremtid blive indledt fællesskandinaviske forhandlinger med Forbundsrepublikken Tyskland om fornyelse af de gensidige trafikrettigheder. Det er regeringens håb, at udviklingen i retning af større frihed for handelen og samkvemmet mellem landene også vil sætte sit præg på det luftfartspolitiske område.

Regeringen agter snarest at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om ratifikation af den under 24. august 1959 undertegnede aftale med Forbundsrepublikken Tyskland om erstatning til personer, der har været udsat for nazistisk forfølgelse, og til lov om fordelingen af de i medfør af aftalen modtagne erstatningsbeløb.

Efter forhandlinger i årets løb er der indgået en overenskomst med Japan om erstatning for skader, som under verdenskrigen er overgået danske i østen. Fordelingen af det modtagne erstatningsbeløb vil blive foretaget af det ved loven af 7. juni 1958 nedsatte fordelingsnævn.

Regeringen har bemærket de af Grønlands landsråd i sommer vedtagne udtalelser, som særlig tager sigte på den politiske og økonomiske målsætning samt på Øst- og Nordgrønlands repræsentation i landsrådet.

Regeringen vil forelægge landsrådets udtalelser for folketingets Grønlandsudvalg og sammen med dette drøfte, om disse udtalelser og den almindelige politiske og økonomiske udvikling i Grønland bør behandles i et udvalg eller en kommission.

Regeringen er enig med landsrådet om, at udbygningen af de grønlandske erhverv må fortsættes, og vil på basis af de gode fiskerimuligheder, som har vist sig i Østgrønland, udarbejde et særligt program for denne landsdel. Der vil endvidere navnlig blive lagt vægt på en forbedring af boligforholdene.

Der vil blive fremsat forslag til en ændring af loven om det grønlandske sundhedsvæsen, således at mulighederne for at bekæmpe smitsomme sygdomme i Grønland forbedres.

Det af regeringen nedsatte udvalg vedrørende besejlingen af Grønland og et af ministeren for Grønland nedsat udvalg vedrørende intern flyvning i Grønland har afgivet betænkninger. De fremsatte forslag er genstand for overvejelser.

Dommerudvalgets betænkning vedrørende Grønlandsskibet „Hans Hedtoft“ har været drøftet i Grønlandsudvalget. Regeringen deler ønsket om, at den bliver genstand for en forhandling i folketinget.

Efter at de færøske fiskere som følge af Islands beslutning om en betydelig udvidelse af det islandske fiskeriterritorium i sommeren 1958 har mistet betydelige fiskepladser under Island, har regeringen søgt at skabe øgede muligheder for såvel det færøske hjemmefiskeri som fiskeriet ved Grønland. Ved den indgåede aftale med den britiske regering er den færøske fiskerigrænse udvidet fra 3 sømil til principielt 12 sømil, dog med bibeholdelse af traditionelle fiskerirettigheder i området mellem 12 og 6 sømil.

I marts 1959 tiltrådte Grønlands landsråd en udvidelse for indeværende år af de færøske fiskeres adgang til fiskeri fra landstationer i Grønland. I overensstemmelse med

en mellem landsrådet og repræsentanter for Færøernes hjemmestyre i Godthåb i august i år truffet aftale har regeringen tiltrådt en udvidelse og forlængelse af denne adgang til og med 1967. Der er herved skabt mulighed for et nærmere samarbejde mellem færøske og grønlandske fiskere.

I foråret 1959 er der ført forhandlinger mellem regeringen og det færøske landsstyre om den erhvervsmæssige udbygning af det færøske samfund.

Ved den i forsommeren vedtagne lov om statsgaranti for lån optaget af det færøske hjemmestyre er der inden for de nærmeste fem år skabt grundlag for en gennemførelse af de mest påtrængende investeringsopgaver inden for havne- og vejbyggeri samt udvidelse af fiskerflåden.

I tilslutning til de allerede gennemførte love om folkepension på Færøerne og om ændringer i den færøske invalideforsikring gennemgås for tiden den øvrige sociallovgivning på Færøerne med henblik på at modernisere den og bringe den mere på linje med den gældende sociallovgivning hernede.

Regeringen påregner at kunne fremsætte forslag til lov om skolelærer og om lærerlønninger på Færøerne.

Det af regeringen i marts måned fremsatte forslag til lov om forsvarets organisation vil snarest blive genfremsat med enkelte ændringer under hensyn til de forhandlinger, der har været ført i det nedsatte folketingsudvalg. Det er regeringens håb, at der i det nye folketingsår må kunne gennemføres en ny forsvarsordning med bred tilslutning i folketinget.

Igangværende nationalt finansierede anlægs- og byggearbejder videreføres således, at der ved arbejdernes gennemførelse ikke foregribes noget med hensyn til revisionen af forsvarslovgivningen. De anlægsarbejder, der udføres med fælles finansiering inden for NATO, vil blive fortsat i fuldt omfang.

Det danske forsvar har atter i år fra USA og Canada modtaget militær udrustning og anden hjælp til betydelige beløb. Mellem den danske og den amerikanske regering er der indgået aftale om et fællesfinansieret skibsbygningsprogram, hvorved en nødvendig udskiftning af søværnets ældre enheder kan finde sted. Såvel ved denne aftale som gennem den egentlige våbenhjælp er der ydet Danmark værdifuld bistand til forsvaret.

Danmarks økonomiske situation har i det forløbne år været gunstig. Produktion og beskæftigelse har ligget på et højt niveau. Investeringerne, eksporten og opsparingen er øget. Priserne har været stabile, og valutastillingen er trods større import forbedret med ca. 500 mill. kr., således at valutabeholdningen nu andrager godt 1 500 mill. kr. Erhvervslevet har på de fleste områder haft gode kår, og befolkningens forbrug er steget.

Som følge af den stærke vækst i investeringerne har renten været noget stigende, hvilket også er kommet til udtryk ved den af nationalbanken foretagne diskontoændring.

Industri, håndværk, handel og transport har under den stærke økonomiske aktivitet haft betydelige indkomster. Såvel det erhvervsmæssige byggeri som boligbyggeriet er øget stærkt, og beskæftigelsen i byggefagene har ligget på et meget højt niveau.

Landbruget har stadig måttet arbejde under trykket af udlandets importspæringer og tilskudspolitik, men eksportpriserne har på de fleste områder været stigende. Den tørre sommer har skadet høsten og skabt alvorlige problemer for mange enkelte bedrifter i forskellige egne af landet.

Fiskeriet har fortsat de foregående års eksportfremgang i forbindelse med stigende priser. Fiskerflåden er udvidet stærkt.

Skibsfarten har fortsat bestræbelserne på en forøgelse og modernisering af handelsflåden. Trods mindre stigninger i den senere tid bevirker de lave fragtrater, at erhvervets indtjening ikke har været tilfredsstillende, og at en fortsat oplægning af en del tonnage har fundet sted.

Den høje beskæftigelse og den samtidige væsentlige forbedring af valutasituationen er udtryk for en betydelig stabilitet i dansk økonomi. En bibeholdelse af denne stabilitet vil være afhængig af en række faktorer, som bestemmes såvel af indenlandske forhold som af den udenlandske konjunkturudvikling. En afgørende ændring i den for Danmark gunstige situation synes ikke at være umiddelbart forestående, men den stærke økonomiske aktivitet i den øvrige verden kan efterhånden øve et pres på råvaremarkedet til ugunst for valutastillingen.

Det vil være af afgørende betydning, at de nuværende gode konjunkturer i Danmark ikke fører ud i en stigning af produktionsomkostninger, som senere forringer dansk produktions konkurrenceevne, og den økonomiske politik må under disse forhold afpasses efter skiftende konjunkturers vilkår.

Den stærkt tiltagende stigning i grundpriserne, der er indtrådt navnlig i byerne, og som kapitaliseres ved ejendomssalg, vil være en belastning for fremtidens erhvervsliv og rejser en række problemer, som er genstand for regeringens overvejelser.

Regeringen besluttede i forsommeren med det formål at modvirke, at der blev sat flere arbejder i gang, end der kunne skaffes arbejdskraft til, at udskyde igangsættelsen af en række bygge- og anlægsarbejder, såvel offentlige som private, hvortil der kræves materialebevilling. Regeringen lægger vægt på at søge beskæftigelsen opretholdt bedst muligt i vinterhalvåret, og en del af disse arbejder vil derfor blive sat i gang i løbet af efteråret og vinteren. De af det offentlige iværksatte beskæftigelsesarbejder vil blive koncentreret om afhjælpning af den ledighed blandt ufaglærte, som uanset den gunstige konjunktur vil forekomme i vintersæsonen i visse dele af landet.

Det må fortsat være opgaven at forene høj beskæftigelse med en tilpasning af bygge- og anlægsvirksomheden efter den forhåndenværende arbejdskraft.

Den nu tilvejebragte valutabeholdning må i første række holdes i reserve til opretholdelse af produktion og beskæftigelse for det tilfælde, at vore importpriser øges eller eksportindtægterne svigter. Yderligere forbrugsstigning bør holdes inden for de grænser, der sættes af en øget produktion. Den konsolideringslinje, som har været fulgt i finanspolitikken i de senere år med betydelige overskud på statsbudgettet, må fastholdes. Hertil vil bidrage det fortsatte arbejde med at opnå besparelser gennem rationalisering af administrationen.

I den nuværende situation, hvor der må ske en omstilling og udvikling af erhvervslivet som følge af Danmarks indtræden i et større marked, har det særlig stor betydning at søge de gunstige økonomiske vilkår fastholdt.

Danmarks deltagelse i den nye frihandelssammenslutning vil medføre en omlægning af handelspolitikken. Der vil i nær fremtid blive fremsat forslag til en ny toldlov, der tilpasser vore toldsatser til den ændrede situation, som vil opstå også i forbindelse med afviklingen af importreguleringen. Denne afvikling vil blive gennemført under hensyntagen til vore internationale forpligtelser, således at den ikke alene kommer til at omfatte de øvrige medlemmer af frihandelssammenslutningen. Afviklingen må forventes at virke gunstigt på prisudviklingen.

Direktoratet for vareforsyning vil blive reduceret væsentligt.

Den gældende lov om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser må under de ændrede vilkår udbygges yderligere. Der påtænkes foreslået en udvidelse af eksportkreditordningen og af andre eksportfremmende foranstaltninger.

Regeringen vil fortsætte sine bestræbelser for gennem egnsudviklingsrådets virksomhed og også på anden måde at fremme en ønskelig udvikling af erhvervslivet i landets forskellige egne.

Regeringen overvejer at nedsætte en landbrugskommission, der under hensyn til den forventede udvikling kan tage landbrugets driftsmæssige, økonomiske, retslige og tekniske problemer op til behandling.

Der vil blive fremsat forslag til lov om udlån til oprettelse og supplerung af husmandsbrug og til opførelse af arbejderboliger på landet samt om en forenkling af belåningen af statshusmandsbrug.

I tilslutning til de forslag, der er stillet af kommissionen vedrørende landbrugets kreditforhold, vil reglerne om underpant i løsøre blive søgt revideret.

Endvidere vil der blive fremsat forslag til revision af loven om indkøbsforeninger for mindre jordbrugere, og det overvejes derudover at gennemføre bestemmelser, der kan lette det mindre landbrugs adgang til at opnå lån til fremme af produktionen.

For at mildne de økonomiske skader, som tørken har medført, har regeringen søgt finansudvalgets tilslutning til at afholde udgiften ved transport af halm, og det overvejes at anvende en del af kornpuljen til at yde tilskud til tørkeramte landmænds indkøb af såsæd.

Konventionen angående fiskeriet i det nordøstlige Atlanterhav vil blive forelagt folketinget til godkendelse.

Erhvervene vil få behov for øgede investeringer, og regeringen er opmærksom på de krav, dette bl. a. stiller til finansieringsvilkårene. Også de offentlige investeringer, hele uddannelsesvæsenet og forskningen er af central betydning for den tilpasning af produktionen, som må tilstræbes.

Den almindelige erhvervsudvikling kræver fortsat gennemførelse af store anlægsarbejder med henblik på kraftforsyningen og trafikken. Der vil i det kommende år fremkomme betænkninger både vedrørende en Store-Bæltsbro og faste trafikforbindelser over Øresund. Statsbanerne vil fortsætte anskaffelsen af motormateriel og navnlig anskaffelsen af diesellokomotiver med henblik på en billigørelse af driften, ligesom bro- og færgeforbindelser vil kræve nye investeringer.

Hanstholmudvalget af 1955 har afgivet betænkning om de økonomiske og erhvervs-mæssige forhold, der knytter sig til spørgsmålet om færdigbygning af fiskerihavnen i Hanstholm, og man afventer resultatet af undersøgelsen i Thyborønudvalget.

Det er nødvendigt at søge disse store trafik- og anlægsopgaver løst over en årrække, og en nærmere planlægning foregår. Det er påkrævet at søge nyordningen af Storkøbenhavnstrafik begyndt, og det overvejes at fremsætte forslag om den nødvendige udbygning af det storkøbenhavnske S-banenet.

Det tidligere bebudede forslag til ny lov om luftfart vil blive fremsat. Forslaget, der indeholder en samordning af lovreglerne på luftfartsområdet, er udarbejdet efter forhandlinger med myndighederne i Norge, Sverige og Finland.

Udviklingen inden for forskningen og hele undervisnings- og uddannelsesvæsenet og hensynet til de store årgange nødvendiggør en udbygning af pladsforholdene ved al

videregående uddannelse. Samtidig kræver den tekniske udvikling, at nye uddannelser tilrettelægges, og at bestående uddannelsesformer omlægges og tilpasses tidens krav.

Der vil blive tale om betydelige udgifter til gennemførelsen af de store arbejder, som her er påkrævet. Folkeskolens bygninger må moderniseres og nye gymnasier opføres. Arbejdet på at udbygge og rationalisere de tekniske skoler og teknika vil blive støttet. De to universiteter må udvides, og en ny teknisk højskole vil blive påbegyndt. Forslaget om en udbygning af landbohøjskolen vil blive genfremsat.

Inden for den erhvervsmæssige uddannelse forestår betydningsfulde ændringer. På grundlag af betænkningen fra kommissionen om uddannelse af ikke-faglærte arbejdere vil regeringen fremsætte forslag om at tilvejebringe muligheder for, at voksne ikke-faglærte arbejdere kan få en tidssvarende erhvervsmæssig uddannelse.

Teknikerkommissionen har afsluttet sit arbejde, der allerede har sat sig spor i en række nye uddannelsesformer. Kommissionen fremhæver i sin betænkning nødvendigheden af, at der sker en samordning af hele administrationen af undervisnings- og uddannelsesvæsenet, og lægger stor vægt på, at forbindelserne mellem den almindelige skoleundervisning og de elementære erhvervsuddannelser udbygges.

Regeringen tillægger det stor betydning, at løsningen af disse opgaver vedrørende ungdommens og de voksnes erhvervsmæssige uddannelse sker i nøje føling med erhvervene og med arbejdsmarkedets parter, og værdsætter det gode samarbejde, der allerede er i gang.

Der forberedes en revision af loven om ungdomsskoler, aftenskoler og efterskoler, og der vil blive fremsat lovforslag vedrørende studentereksamenkursus og landbrugskursus.

Atomforsøgsstationen på Risø er snart færdigbygget. Der forestår en udbygning af universitetets institut for teoretisk fysik og det nordiske atomforskningsinstitut. Den industrielle og erhvervsmæssige udvikling forudsætter, at der også på andre områder sker en udbygning af forskningsinstitutterne. En del af disse vil efterhånden blive opført i tilslutning til Teknisk Højskole.

Statens teknisk-naturvidenskabelige forskningsråd vil få en betydningsfuld opgave i denne udvikling, og regeringen vil genfremsætte lovforslaget vedrørende forskningsrådet.

De væsentligt forbedrede beskæftigelsesvilkår har på afgørende måde lettet en række sociale problemer. Regeringen anser det for påkrævet at søge spørgsmålet om de erhvervs-hæmmedes forhold løst og vil fremsætte forslag til en lov om revalidering.

Sygeforsikringskommissionen af 1954 og invalideforsikringskommissionen af 1956 har afgivet betænkninger indeholdende en række forslag til reformer af syge- og invalideforsikringen, herunder en generel sygelønsordning. Regeringen vil fremsætte lovforslag på grundlag af disse betænkninger. Endvidere vil der blive foreslået en revision af understøttelsessatserne i loven om arbejdsanvisning og arbejdsløshedskasser.

Spørgsmålet om de private pensionisters adgang til at oppebære indtægtsreguleret folkepension undersøges i et særligt udvalg, og regeringen vil fremsætte ændringsforslag til folkepensionsloven, når udvalgsarbejdet er afsluttet.

I overensstemmelse med en udvalgsbetænkning agter regeringen at fremsætte lovforslag vedrørende alkohollidende.

Konventionen angående ligeløn for mænd og kvinder vil blive foreslået ratificeret.

Ved lovene om boligbyggeriet, om boligtilsyn samt om sanering af usunde bydele er der skabt forudsætninger for et så stort boligbyggeri, at bolig mangelen fortsat kan mindskes og saneringen af gamle, usunde boliger fremmes.

De igangværende bestræbelser for at reformere vort skattesystem vil blive fortsat. Undersøgelserne af mulighederne for indkomstkattens opkrævning ved kilden er ført videre frem, og der vil i tilknytning til revisionen af vor toldlovgivning blive foreslået ændringer af forbrugsbeskatningen, væsentlig af teknisk karakter.

I den årlige ligningslov og udskrivningslov vil princippet om proportionalsskat blive foreslået gennemført for nye grupper af skatteydere, og der vil blive stillet forslag, der muliggør, at den sognekommunale indkomsskat kan beregnes efter samme princip. Der vil blive fremsat forslag til en stærk forenkling af aktieselskabsbeskatningen.

Spørgsmålet om revision af de gældende regler om kommunernes styrelse og den kommunale inddeling behandles i en særlig kommission.

Regeringen vil fremsætte forslag om at videreføre grundskyldslovgivningen og har taget spørgsmålet om de amts- og sognekommunale ejendomsskatter op til overvejelse.

Der vil blive fremsat forslag til en lov, som skal muliggøre kontrol med opkøb af fast ejendom i tilfælde, hvor køberen ikke er bosat her i landet.

Regeringen agter at nedsætte en kommission med den opgave at overveje, om der er behov for en særlig ministeransvarlighedslov, og i så fald at udarbejde udkast hertil.

Regeringen er opmærksom på den trussel mod landets naturværdier, som udviklingen indebærer, og der vil i henhold til naturfredningslovens § 35 blive nedsat yderligere et antal udvalg med den opgave at udarbejde fredningsplaner for særligt truede områder.

Forslagene om det civile beredskab, om landsbyggelov og om brandvæsenet i købstæderne og på landet vil blive genfremsat. Endvidere vil der blive fremsat forslag om revision af lovene om menighedsråd, om ungdomsarbejdsløshed samt om statens husholdningsråd. Der vil også blive fremsat forslag om ændringer i civilforsvarsloven og i loven om indløsning af visse sparebeviser.

Lovgivningsarbejdet vil i det kommende folketingsår i særlig grad samle sig om de erhvervsøkonomiske problemer, som vil være en følge af Danmarks deltagelse i et større marked.

Også på en række andre områder må imidlertid gældende lovgivning revideres eller et allerede forberedt lovgivningsarbejde søges fuldført. De kulturelle forpligtelser må ikke overses. De økonomiske og tekniske fremskridt giver befolkningen større fritid og dermed nye muligheder for deltagelse i kulturlivet. Det folkelige arbejde på dette område bør fremhjælpes mest muligt.

Regeringen vil bestræbe sig på at samle størst mulig tilslutning her i det høje ting til det lovgivningsarbejde, som skal udføres. Regeringen erklærer på ny sin vilje til samarbejde med de demokratiske partier med det formål at styrke den økonomiske og demokratiske udvikling i vort land.

Jeg tillader mig at foreslå, at vi indleder det nye folketingsår med et leve for vort fædreland, Danmark, hvis frihed og velfærd ligger os alle på sinde.

Danmark leve!

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra).

Formanden: Folketingets konstituering og åbning er hermed tilendebragt. Inden vi påbegynder vort arbejde, vil vi imidlertid mindes to kolleger, vi har mistet siden tingets sidst afholdte møde.

Den 19. august døde medlem af folketinget *Gudrun Bjørner* efter et årelangt sygeleje.

Det blev kun i en kort periode forundt *Gudrun Bjørner* at arbejde her i tinget.

I 1948 var hun stedfortrædende medlem fra 18. maj til 27. juni, men kunne i denne korte tid næppe nå længere end til at blive lidt fortrolig med arbejdsgangen i folketinget. Det var jo endda i en periode, hvor årets arbejde var ved at slutte.

Den 2. oktober 1957 blev *Gudrun Bjørner* atter indkaldt som stedfortræder og fortsatte som stedfortrædende medlem til den 20. marts 1958, da hun blev ordinært medlem af tinget.

Det blev da folketingsåret 1957-58, som gav *Gudrun Bjørner* hendes arbejdsopgaver i forbindelse med hendes gerning i folketinget. Disse opgaver var imidlertid hverken få eller små. Jeg kan nævne, at hun bl. a. havde ordførerskaber under behandlingen af lovforslag vedrørende kommunale valg, vitaminreklame, erhvervsvejledning, socialforskning, folkeforsikring, mælkeordningen, folkeskolen og børneforsorgen.

Jeg skulle ikke behøve at føje til, at det var hårde krav at stille til et nyt medlem, også til et medlem, der mødte vel forberedt.

Derimod er der grund til at understrege, at *Gudrun Bjørner* gjorde en betydelig indsats for at tilegne sig det omfattende stof, der skal beherskes, før man kan blive en aktiv medarbejder på så mange lovgivningsområder.

Der blev imidlertid ikke kræfter til flere arbejdsår. Allerede ved begyndelsen af folketingsåret 1958-59 måtte frk. *Bjørner* tage sygeorlov, og sygeperioden varede ved, indtil hun måtte give op den 19. august.

Gudrun Bjørner syntes næsten født til at deltage i offentligt liv. Hun voksede op i et hjem, hvor sociale, økonomiske og politiske spørgsmål måtte være hyppige samtaleemner, og hun tog i ung alder konsekvensen af den tidlige vakte interesse for samfundsspørgsmål, idet hun gik ind i den pionergerning, der gerne stiller ekstraordinært store krav, når de ideale tanker skal tilpasses det praktiske liv.

For Danmarks retsforbund er *Gudrun Bjørners* død et smerteligt tab, og i folketinget vil vi ære hendes minde.

Den 1. september døde folketingsmand *Olav Ølgaard* efter mere end 20 års uafbrudt arbejde i folketinget.

Hvis vi — måske en smule overfladisk — ville læse de officielle oplysninger om *Olav Ølgaards* deltagelse i det offentlige liv, kunne vi blive fristet til at anstille en næsten generel betragtning om den unge intelligente landmand, som på naturlig måde forberedtes til og indtog sin plads i det offentlige liv på de mest krævende poster.

Der var højskoleopholdet, som blev forberedelsen til den videregående faglige uddannelse, og der var den solide og dygtige indsats i det praktiske landbrugsarbejde, hvorigennem standsfællernes tillid blev grundfæstet og egnens opmærksomhed henedt på et lovende tillidsmandsemne.

Og så kom tillidshvervene — i menighedsråd, sogneråd og skatteråd — og dertil pligtarbejdet i Landboforeningen, Kvægavlforeningen, Landhusholdningsselskabet o. s. v.

At de politiske foreninger krævede deres del af arbejdsindsatsen var selvfølgelig, og jeg nævner det kun for at vise den klare linje gennem arbejdsgangen.

Den udvikling, jeg her har skitseret, ville i og for sig være et korrekt billede af *Olav Ølgaards* deltagelse i vort lands offentlige liv, hvis vi kun byggede på de officielle oplysninger, og det ville endda fortælle om

[Formanden.]

en mand, der gennem sit arbejde skabte respekt og tillid om sin gerning.

Det ville imidlertid ikke blive et fuldgyldigt billede af Olav Øllgaard, således som hans venner her i tinget kendte ham. Hans politiske gerning havde nemlig et særpræg, som gjorde ham til en karakteristisk skikkelse i dansk offentligt liv.

Jeg vil først og fremmest nævne hans stærke pligtfølelse, der gik som en rød tråd gennem hans livsgerning. Øllgaard tog sin tørn, når han forstod, at det var hans pligt at gøre en indsats, og når han var klar over, at det var hans viden og arbejdskraft, man ønskede at anvende, og så gjorde han sig aldrig kostbar.

Det ville imidlertid have været unaturligt for ham blot at tænke på at trænge sig på. Han betragtede sin deltagelse i det offentlige liv som et offer, men ikke som et offer, der skulle gøres blæst af, og endnu mindre som et martyrium.

Det var den ånd, der prægede ham, da han den 3. april 1939 mødte i folketinget med en omfattende og afklaret viden og straks blev betroet vigtige opgaver. Jeg kan bl. a. henvise til hans indsats på skatte-lovgivningens område.

At Olav Øllgaards parti, venstre, havde tillid til ham, fremgår også af, at han var medlem af sin gruppes bestyrelse; men det var ikke blot i sit eget parti, han blev mødt med tillid. Den blev vist ham fra alle sider, især fordi hans dybe menneskelige forståelse gjorde os så trygge i samarbejdet med ham.

Olav Øllgaard blev en af de skikkelser, der på god måde førte sin stands bedste egenskaber ind i tingets arbejde. Vi vil savne ham og hans virke, og vi vil bevare og ære hans minde.

(Medlemmerne påhørte stående forman-dens mindeord).

Formanden: Med skrivelse af 23. september d. å. fremlægger finansministeren i henhold til grundlovens § 47, stk. 1, for folketinget statsregnskabet for finansåret fra 1. april 1958 til 31. marts 1959. Skrivelsen vil blive optaget i Folketingstidende, tillæg B. Eksemplarer af statsregnskabet vil blive omdelt.

Statsrevisorerne har afgivet betænkning over statsregnskabet for finansåret 1957-58. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets ombudsmand har afgivet beretning for året 1958. Eksemplarer af beretningen er tilstillet tingets medlemmer.

Med skrivelse af 6. d. m. fremsender finansministeren i henhold til § 4, stk. 2, i lov nr. 312 af 21. december 1955 om en atomenergikommission beretning om kommissionens virksomhed for tiden fra 1. april 1958 til 31. marts 1959. Eksemplarer af beretningen vil blive omdelt.

I henhold til lov nr. 54 af 5. marts 1954 om det udenrigspolitiske nævn vil der være at foretage valg af 17 medlemmer og 17 stedfortrædere til det udenrigspolitiske nævn.

I henhold til lov nr. 206 af 7. juni 1952 § 1, jfr. vedtægternes pkt. 2, vil der være at foretage valg af 16 medlemmer og 16 stedfortrædere til Nordisk Råd.

I henhold til folketingsbeslutning af 2. marts 1956 vil der være at nedsætte et udvalg på 17 medlemmer vedrørende atomenergikommissionens beretning.

I skrivelse af 5. d. m. anmoder handelsministeren om, at det i § 17 i lov om valutaforhold m. v. nævnte udvalg må blive nedsat.

I skrivelse af 2. d. m. anmoder handelsministeren om, at det i § 10 i lov nr. 135 af 29. marts 1950 om en sukkerordning nævnte udvalg må blive nedsat.

I skrivelse af 5. d. m. anmoder boligministeren under henvisning til § 3 i lov om regulering af bymæssige bebyggelser, jfr. lovekendtgørelse nr. 129 af 13. april 1954 og lov nr. 91 af 21. marts 1959, folketinget om at nedsætte det i de pågældende bestemmelser nævnte udvalg.

I skrivelse af 2. d. m. anmoder finans-

[Formanden.]

ministeren om, at der må blive foretaget valg af det i § 2, stk. 2, i lov nr. 235 af 27. maj 1950 om anvendelse af modværdien af de i henhold til Det europæiske Genopbygningsprogram modtagne gaveydelse omhandlede udvalg.

I skrivelse af 25. august d. å. anmoder undervisningsministeren om, at der må blive foretaget valg af 8 medlemmer til Rask-Ørsted Fondets bestyrelse for tiden 1. november 1959-31. oktober 1963.

I skrivelse af 22. f. m. anmoder ministeren for offentlige arbejder om, at der må blive foretaget valg af et nyt medlem til Københavns havnebestyrelse for tiden indtil 31. december 1961 i stedet for fhv. folketingsmand Rager, der er afgået ved døden.

I skrivelse af 30. f. m. anmoder socialministeren om, at der må blive foretaget valg af et nyt medlem af arbejdsnævnets afdeling angående arbejdsløshedsforsikringen, jfr. § 35, stk. 3 b, i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v., i stedet for afdøde fhv. folketingsmand Rager, der var valgt for tiden indtil 6. maj 1962.

I henhold til lov nr. 215 af 11. juni 1959 om radiospredning § 4, jfr. § 14, påhviler det folketinget at udpege 10 medlemmer til radiorådet som repræsentanter for lyttere og fjernseere for perioden fra 1. november 1959 til 31. marts 1963.

Under henvisning til de i nævnte lov fastsatte regler fremsender undervisningsministeriet med skrivelse af 24. september 1959 indstillinger til valgene fra 9 anerkendte lytter- og fjernseerorganisationer. Af disse organisationer har 8 over for undervisningsministeriet afgivet erklæring om hver at repræsentere mindst 5 000 kontingent- og licensbetalende medlemmer, mens 1 organisation — Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund — i henhold til lovens § 4, stk. 4, af ministeriet er anerkendt som indstillingsberettiget uden hensyn til sit medlemstal.

Genpart af undervisningsministerens skrivelse vil tillige med en fortegnelse over lytter- og fjernseerorganisationernes indstillinger blive omdelt til tingets medlemmer og optaget i tillæg B.

Fra forsvarsministeren har jeg modtaget

anmodning om, at der i henhold til forretningsordenens § 7, stk. 5, må blive nedsat et udvalg på 17 medlemmer vedrørende et endnu ikke fremsat lovforslag om forsvarets organisation m. v. Hvis ingen gør indsigelse derimod, betragter jeg tingets samtykke til udvalgets nedsættelse som givet.

Aksel Larsen: Jeg gør indsigelse.

Formanden: Sagen vil komme på dagsordenen i morgen.

I skrivelse af 30. f. m. anmoder folketingsmand H. K. Sørensen om, at der må blive tilstået ham orlov for 4 måneder fra 1. oktober 1959 at regne, og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

I skrivelse af 20. august d. å. har folketingsmand, direktør Frederik Heick meddelt, at han ønsker at nedlægge sit mandat som medlem af folketinget fra den 1. oktober d. å. at regne.

1. stedfortræder for folketingsmand Heick i Haderslev m. fl. amtskredse er landinspektør J. L. Mosbech, Haderslev, der i skrivelse af 24. august d. å. har meddelt, at han er villig til at modtage det fra den 1. oktober d. å. ledige mandat.

1. stedfortræder for afdøde folketingsmedlem Gudrun Bjerne i østre storkreds er midlertidigt medlem af tinget Robert Sandau, der i skrivelse af 25. august d. å. har meddelt, at han er villig til at modtage det fra den 20. august d. å. ledige mandat.

1. stedfortræder for afdøde folketingsmand Øllgaard i Ribe amtskreds er redaktionssekretær C. Melchior Hansen, Esbjerg, der i skrivelse af 7. f. m. har meddelt, at han er villig til at modtage det fra den 2. september d. å. ledige mandat.

Medlem af folketinget Alfred Jensen har meddelt mig, at han ønsker til handelsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Agter ministeren at følge opfordringen fra hovedbestyrelsen for Dansk Arbejdsmands og Specialarbejder Forbund om at fremsætte lovforslag om statens overtagelse af nationalbanken?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid onsdag den 21. oktober.

[Formanden.]

Det er meddelt mig, at socialdemokratiets, det radikale venstres og retsforbundets grupper danner fælles valggruppe for folketingsåret 1959-60.

Det er endvidere meddelt mig, at venstres og det konservative folkepartis grupper danner fælles valggruppe for folketingsåret 1959-60.

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 7. oktober, kl. 13 med følgende dagsorden:

- 1) Valg af 16 medlemmer til udvalget for forretningsordenen.
- 2) Valg af 17 medlemmer til udvalget til valgsprøvelse.
- 3) Valg af 17 medlemmer til finansudvalget.
- 4) Valg af 17 medlemmer til lønningsudvalget.
- 5) Valg af 17 medlemmer til indfødsretsudvalget.
- 6) Valg af 17 medlemmer til ombudsmandsudvalget.
- 7) Valg af 2 medlemmer til at føre tilsyn med folketingets bibliotek.
- 8) Valg af 9 medlemmer til det i grundlovens § 71 omhandlede tilsyn med behandlingen af personer, som er underkastet frihedsberøvelse.
- 9) Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående den af statsrevisorerne afgivne betænkning over statsregnskabet for finansåret 1957-58.
- 10) Valg af 17 medlemmer og 17 stedfortrædere til det udenrigspolitiske nævn.
- 11) Valg af 16 medlemmer og 16 stedfortrædere til Nordisk Råd.
- 12) Valg af 17 medlemmer til et udvalg vedrørende atomenergikommissionens beretning m. v.
- 13) Valg af 17 medlemmer til folketingets valutaudvalg (vareforsyningsudvalget).
- 14) Valg af 15 medlemmer til folketingets sukkerudvalg.
- 15) Valg af 9 medlemmer til det i lov nr. 235 af 27. maj 1950 om anvendelse af modværdien af de i henhold til Det europæiske Genopbygningsprogram modtagne gaveydelse omhandlede udvalg.
- 16) Valg af 17 medlemmer til folketingets udvalg vedrørende bymæssige bebyggelser.
- 17) Valg af 8 medlemmer til Rask-Ørsted Fondets bestyrelse.
- 18) Valg af 1 medlem til Københavns havnebestyrelse (i stedet for Rager).
- 19) Valg af 1 medlem af arbejdsnævnets afdeling angående arbejdsløshedsforsikringen (i stedet for Rager).
- 20) Spørgsmål om nedsættelse af et udvalg vedrørende forsvarrets organisation m. v. (i henhold til forretningsordenens § 7, stk. 5).
- 21) Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand H. K. Sørensen.
- 22) Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmand H. K. Sørensen.

Mødet hævet kl. 12⁵⁹.

2. møde.

Onsdag den 7. oktober kl. 13.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler statsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om det civile beredskab og forslag til lov om oprettelse af „Danmarks teknisk-videnskabelige forskningsråd“ og „Statens teknisk-videnskabelige fond“.

I skrivelse af dags dato meddeler forsvarsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om forsvarets organisation m. v.

I skrivelse af dags dato meddeler finansministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om indløsning af visse sparebeviser,

forslag til lov om statsgarantier og statsforskrivninger vedrørende betalingsaftaler med udlandet,

forslag til lov om ændring i lov om afgift af gevinster ved lotterispil m. v. og

forslag til lov om ændringer i lov om afgift af konsum-is.

I skrivelse af dags dato meddeler landbrugsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om udbygning og ombygning m. v. af den kgl. veterinær- og landbohøjskole og

forslag til lov om statstilskud til landbrugs-kursus m. m.

I skrivelse af dags dato meddeler boligministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til byggelov for købstæderne og landet.

I skrivelse af dags dato meddeler justitsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om brandvæsenet i købstæderne og på landet og

forslag til lov om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige.

I skrivelse af dags dato meddeler indenrigsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse m. v.

I skrivelse af dags dato meddeler ministeren for offentlige arbejder, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om Københavns frihavn.

I skrivelse af dags dato meddeler handelsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring i lov om arbejdstageres opfindelser og

forslag til lov om ændring i lov om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser.

Medlemmer af folketinget Fuglsang, Ragnhild Andersen, Alfred Jensen, Lynnerup Nielsen og Petra Petersen har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om iværksættelse af aftrapning af omsætningsafgiften på tekstilvarer.

Medlemmer af folketinget Alfred Jensen, Ragnhild Andersen, Fuglsang, Lynnerup Nielsen og Petra Petersen har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændringer i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (om forhøjelse af dagpenge, børnetillæg, huslejehjælp og brændselshjælp samt om afskaffelse af karenstidsbestemmelserne).

Medlemmer af folketinget Ragnhild Andersen, Fuglsang, Alfred Jensen, Lynnerup Nielsen og Petra Petersen har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om gennemførelse af en sygelønsordning omfattende alle lønmodtagere.

Medlem af folketinget Aksel Larsen har meddelt mig, at han ønsker mundtligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om rigsrætteltale mod fhv. minister Johannes Kjærbo.

I skrivelse af 5. d. m. anmoder finansministeren om, at der må blive valgt et